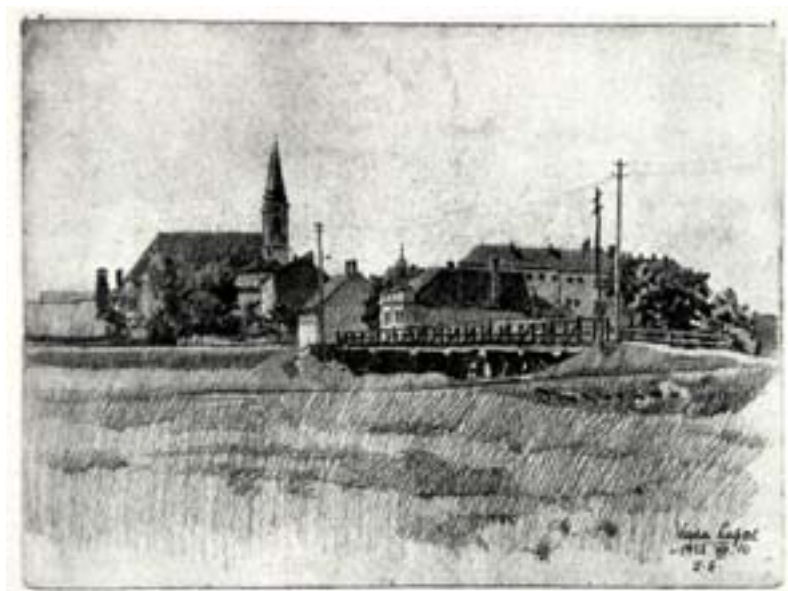

Város-kép Zalaegerszeg – művész szemmel

Sokszor megkérdőjeleződik: a lokális kötődésekből szület-e maradandó mű? A megközelítés túlságosan elméleti. Hiszen számtalan példa van rá, magyar viszonylatban is. Egry József Balaton-képei a hely szelleme előtt „áldoztak”. Nagybánya vagy Hódmezővásárhely neve már nemcsak a térképen, a képzőművészet történetében is megtalálható. Mindig az adott mű dönti el, sikerült-e a helyi kisvilágot, élményeket a művészi szférájába emelni. Az otthon, a lakóhely, a szülőváros, vagy akár egy művésztelepi tartózkodás is adhat olyan indíttatást, amely nyomán érvényes továbbindulni. A város, az „urbs” lelkületét megragadni. A május közepén rendezett Egerszeg Fesztivál sokszínű programjainak egyik eseményeként valami hasonló rekonstrukció, „kísérlet” történt. A lehetséges kezdetekig visszanyúlva a Vitrin Egyesület rendezett tárlatot arról, miként ihlette meg az itt élt, élő (ide látogató) művészeket a megyeszékhely látványvilága. A tárlat címében is hordozza azt, amiért létrejött: a tisztelgést a város, Zalaegerszeg előtt. Tisztelgés a város múltja, évtizedei előtt, amikor még a tisztos polgárházak és a környező, szinte érintetlen természet volt a domináló. De már akkor, az első ábrázolások megszületésekor, a századforduló táján, az alkotók keresték, kutatták a jellegzetes elemeket, motívumokat, azt, amiben visszatükröződik a város lelke. A Zala-part,

malmaival, a kedves utcácskák a belvárosban, a plébániatemplom kettős tornya – mind-mind visszatérő részletei a korai alkotásoknak. Vajda Lajos ifjúkori ceruzarajzai, Udvardy Ignác Ödön vagy id. Frimmel Gyula festményei egyaránt azokról a kötődésekről szólnak, amelyek az embert szülőhelyéhez kapcsolják, szinte eltérhetetlenül. Hiszen a város panorámája – a mélyen fekvő házsorok és a környező dombok – valóságos kihívása a művészi ábrázolásnak. Egybefoglalni ezt az ellentmondásos természeti és épített alakzatot, ha csak részeiben, szegmenseiben is, nem egyszerű feladat. A megoldásra többen is vállalkoztak, maradandó eredménnyel. Érdemes végigböngészni a névsort, hisz ebben megtaláljuk Goebel Árpád Látképét a Jánka-hegyről, vagy Léránt Zoltán akvarelljét, melyek mintegy távlati, ráközelítéses módon fogják keretbe a látványt. Dús László szintén korai tollrajza a város látképéről, tanulmány, de a technika bravúros alkalmazásán túl finom, kecses vonalhálóba fogja mindazt, ami lényeges, fontos számára szülővárosából. A helynek arca van – írta Hamvas Béla – és ez arc, a városé – ilyen módon is kirajzolódik előttünk.

S ha belegondolunk, ez a képanyag ki tudja mikor fog összeállni ilyen módon. Itt együtt találjuk több nemzedék alkotóit, a lírai realizmus ihletett mestereit a mai modernista látásmód elkötelezettjeivel. Tánczos György gébárti akvarelljei, Dienes Gyula festménye vagy Horváth László Adrian Elhagyott világa már csupán a város (és környéke) impresszióit akarják megjeleníteni, vagy analitikus szemlélettel boncolják fel a kínálkozó naturális adottságot. S a kettő között találunk olyan meghatározó képeket, mint Bedő Sándor a városkörnyék dombjairól készített pazar festményei. Vagy a belváros kedves utcácskái bájolkák el

Vajda Lajos: Zalaegerszegi részlet /1923/

az alkotókat, mint ez P. Emódi Etelka grafikáján vagy az ukrán Szergej Csirszkij festményén látható. Köztük is izgalmas formavilágú Devilla Celeste Ernő dinamikus perspektívájú látomása a belváros jellegzetes motívumairól.

Említettem a jellegzetes látványelemeket, amelyek a századelőtől napjainkig megihlették a festőket, grafikusokat. Nos, sok eltűnt, mint a Zala-part egykori látványa, a vízimalmok, régi épületek. Egy azonban megmaradt: a Mária Magdolna templom kettős tornya. Ma is tájékozdási pont. Id. Frimmel Gyula, aki a Zala-partról „közelít rá” a városra, a két toronnyal szinte megkoronázza a feltáruuló sziluettet. Feltűnik egy ismeretlen alkotó akvarelljén, mely a húszas évek stílusában, híven igyekezett megfelelni a realista ábrázolás követelményeinek. Forster Jakab a kilencvenes évek modern városképét kapta ecsetvégre, de a templom régies tömbje ezen is meghatározó, megkerülhetetlen elem.

A ma élő alkotókat már nem az egész, a részletek érdeklik. Németh Klára Egerszegi ablakai a finom, rejtőző egyes elemek szépségét idézi meg tűzzománcain, vagy tiszteleg egy öreg kapu látványa előtt. Nemes László Zalai Parnasszusa I-V. bonyolult struktúrájú, tüzes színekből összeálló színkompozíció, Nagy Kálmán Hajnali fényei ugyancsak a színek vitustáncát örökítik meg. Tánczos György a Gébárti-tó fény- és színreflexeit, a behajló lom-

bok zöld pászmaikat mentette át bravúros ecsetkezeléssel akvarelljeire. Budaházi Tibor Kereszt I. II. című festménye szuggesztív jelképpé növeli a megváltás emblémáját. Karner László absztrakt Dimenziója szintén a konkrét látványból elvont szublimáció. Borbás Helga meleg vörös színekkel fest bensőséges vallomást a Saját városról.

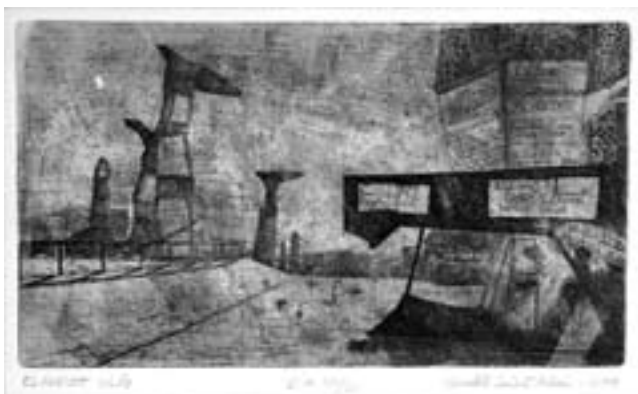
A plasztikák eleve áttételesebben szólhatnak a témáról.

Sz. Takács Ágnes Egerszegi emléke – személyes apró tárgyak, csecsebecsék bravúros kompozíciója. Leclerc-Szelényi Ulrik régi falusi szerszámok, eszközök részleteiből kombinált plasztikája – a Tér – szellemes „városidézett”. Béres János Zalai anzixa mitikus-szimbolikus motívumokból összeálló, érzelemtelni plasztikája mintegy összegzése a „zalaiságnak”. Németh János kiforrott stílusú domborműve a gyógyítás történetéből merít jellegzetes alakokat, mozdulatokat, eszközöket. Szabolcs Péter kisplasztikai széleskörű, kritikai példatárát adják a mai és mindenkori hivatali élet visszasságainak („packázásainak”). Farkas Ferenc remek művészportréiból adott néhányat erre az alkalomra. Egyiknek a címe: Van Gogh útban Zalaegerszeg felé. Szellemében – legalábbis az időt, teret, alkotókat összekötő tárlat szerint – bizonyára megérkezett.

P. I.

Léránt Zoltán: Zalaegerszeg téli látképe

Horváth László Adrián: Elhagyott világ

Németh Klára
Egerszegi ablak II.

Bedó Sándor: Evangélikus templom

Tánczos György: Gébárti vízió

Béres János
Zalai anizix

Péntek Imre: Város-kép